

Γνωμοδότηση

Επί του από 13.11.2021 ερωτήματος της Ομοσπονδίας Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδος (ΟΔΕΕ), το οποίο αφορά στην έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων που αναφέρονται στα άρθρα 175 και 176 του ν.4855/2021 και μου υπεβλήθη ως εξής: «*Το άρθρο 116 του ν. 4842/2021 αναφέρεται στις μεταβατικές διατάξεις των τροποποιήσεων του ΚΠολΔ, οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 120 του ίδιου νόμου ισχύουν από 01.01.2022. Με το άρθρο 175 του ν. 4855/2021 τροποποιούνται τα άρθρα 959, 982, 985 και 998 ΚΠολΔ. Με το άρθρο 176 του ν. 4855/2021 τροποποιείται η 6^η παράγραφος του άρθρου 116 του ν. 4842/2021 και διαμορφώνεται, όπως στο άρθρο αυτό αναφέρεται. Με το άρθρο 203 του ν.4855/2021, η ισχύς του αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Ερωτήματα: 1) Οι τροποποιήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 176 του ν. 4855 /2021 από πότε ισχύουν; 2) Οι τροποποιήσεις του άρθρου 175 του ν. 4855/2021 από πότε ισχύουν;».* Με το ίδιο ερώτημα, ζητήθηκε η επιστημονική μου άποψη και επί της νέας διατύπωσης του άρθρου 959 § 8 εδάφιο α΄ μετά την τροποποίηση του δια του ν.4842/2021.

Κατόπιν έρευνας των ως άνω ζητημάτων στη σχετική επιστημονική θεωρία και στη νομολογία, η άποψη μου επί του ως άνω θέματος είναι η ακόλουθη:

I. Περί ενάρξεως ισχύος και αναδρομικότητας των νόμων εν γένει

Αναφορικά με την έναρξη ισχύος των νόμων, είναι σύνηθες, ότι αυτοί ορίζουν μόνοι τους την έναρξη ισχύος τους περιέχοντας στο τέλος μια σχετική ειδική διάταξη. Αν δεν υπάρχει τέτοια ειδική διάταξη στον ίδιο τον νόμο, ισχύει η γενική διάταξη του άρθρου 103 ΕισΝΑΚ, σύμφωνα με την οποία «*Ο νόμος αρχίζει να ισχύει δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*»¹. Όπως είναι γνωστό, η ισχύς ενός νόμου διακρίνεται σε τυπική και ουσιαστική. Η τυπική ισχύς του νόμου αρχίζει από τον χρόνο δημοσίευσης του στην ΕτΚ, οπότε από τον χρόνο αυτό ο νόμος θεωρείται ότι έχει ενταχθεί στην έννομη τάξη. Η ουσιαστική ισχύς όμως του νόμου,

---

¹ Βλ. έτσι *Απ. Γεωργιάδη*, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 2012, § 3, σελ.31.

δηλαδή η έναρξη εφαρμογής του μπορεί να διαφέρει από την τυπική ισχύ του, ανάλογα με την ειδική ρύθμιση μέσα στον ίδιο τον νόμο ή στην ΕισΝΑΚ 103².

Σε ό,τι αφορά στην αναδρομικότητα του νόμου, σύμφωνα με την ΑΚ 2 κάθε νόμος ορίζει για το μέλλον, δεν έχει αναδρομική δύναμη, δηλαδή δεν εφαρμόζεται σε γεγονότα και νομικές πράξεις προγενέστερες της ισχύος του και διατηρεί την ισχύ του εφόσον άλλος κανόνας δικαίου δεν τον καταργήσει ρητά ή σιωπηρά. Με τη διάταξη αυτή εκφράζεται η γενικότερη αρχή του δικαίου περί της μη αναδρομικότητας των νόμων, η οποία αποβλέπει στην κατά το δυνατό επίτευξη βεβαιότητας των δικαιωμάτων, ασφάλειας των συναλλαγών και σταθερότητας δικαίου. Η αρχή της μη αναδρομικότητας δεν κατοχυρώνεται πάντως στο Σύνταγμα και η ΑΚ 2 δεν έχει αυξημένη τυπική δύναμη³. Συνακόλουθα, δεν υπάρχει εμπόδιο για το νομοθέτη κατ'αρχήν να προσδώσει στο νόμο (ρητά ή σιωπηρά) αναδρομική δύναμη, με μόνο περιορισμό τη μη προσβολή συνταγματικώς προστατευόμενων δικαιωμάτων. Εξαιρέσεις από το επιτρεπτό της αναδρομικής ισχύος του νόμου προβλέπονται στο Σύνταγμα⁴.

II. Οι τροποποιήσεις που επέφερε στον ΚΠολΔ ο ν. 4842/2021

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας τροποποιήθηκε πρόσφατα από το ν.4842/2021 (ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021) με τίτλο: «*Ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις*».

Το Μέρος Α' του ν.4842/2021 αφορά σε τροποποιήσεις σε όλα τα «βιβλία» του ΚΠολΔ. Ειδικότερα, **τα άρθρα 57-82 του Μέρους Α' του ν.4842/2021 τροποποιούν άρθρα της αναγκαστικής εκτέλεσης. Το Μέρος Δ' του ν.4842/2021 (άρθρα 116-120) αφιερώνεται σε μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις, αφορά δηλαδή διαχρονικό δίκαιο.** Σύμφωνα με το ακροτελεύτιο άρθρο 120 του ν.4842/2021 η ισχύς του ν.4842/2021, με την επιφύλαξη του

---

² Απ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, § 3, σελ.32.

³ Απ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, § 3, σελ.34

⁴ Απ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, § 3, σελ.35.

δευτέρου εδαφίου, αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ήτοι από 13.10.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 120 του ν.4842/2021 ορίζει ρητά, ότι η ισχύς του Μέρους Α΄ του νόμου αυτού δηλαδή του ν.4842/2021 (στο οποίο «Μέρος Α΄» περιλαμβάνονται και οι διατάξεις περί αναγκαστικής εκτέλεσης) καθώς και των άρθρων 116 (μεταβατικές διατάξεις στον ΚΠολΔ) και 119 (καταργούμενες διατάξεις) αρχίζει την 1^η.01.2022. Σημειώνεται, ότι το άρθρο 116 του ν.4842/2021 προβλέπει συγκεκριμένα ποια άρθρα εφαρμόζονται και σε εκκρεμείς υποθέσεις/ανακοπές/αιτήσεις/ένδικα μέσα και ποια θα εφαρμόζονται από την έναρξη ισχύος του ν.4842/2021 ή μετά από την έναρξη ισχύος του ν.4842/2021.

Στην έκτη παράγραφο του άρθρου 116 του ν.4842/2021 αναφέρεται συγκεκριμένα κάθε άρθρο του ΚΠολΔ που αφορά στην αναγκαστική εκτέλεση (και τροποποιείται με το ν.4842/2021) από πότε εφαρμόζεται, ως τροποποιήθηκε. Η έκτη παράγραφος του άρθρου 116 του ν.4842/2021 περιείχε τις περιπτώσεις α) έως ια).

III. Οι τροποποιήσεις που επέφερε στον ΚΠολΔ και στο ν. 4842/2021 ο ν.4855/2021

Ο ν.4855/2021 (ΦΕΚ Α΄ 215/12.11.2021) αφορά σε τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα, στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις. Το άρθρο 203 του ν.4855/2021 αφορά στην έναρξη ισχύος του και ορίζει ότι: *«Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του».*

Το Κεφάλαιο Β΄ του ν. 4855/2021 περιέχει δύο άρθρα, ήτοι τα άρθρα 175 και 176 και έχει τίτλο (το κεφάλαιο): **«Τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας».** Ο τίτλος αυτός μπορεί να προκαλέσει σύγχυση διότι εγγύτερη μελέτη των άρθρων 175 και 176 του ν.4855/2021 επιτρέπει τη διαπίστωση, **ότι το άρθρο 175 του ν.4855/2021 τροποποιεί πράγματι τέσσερα (4) άρθρα του ΚΠολΔ ενώ το άρθρο 176 δεν τροποποιεί άρθρα του ΚΠολΔ, αλλά αντικαθιστά τις περιπτώσεις ζ), η), θ), ι) και ια) της έκτης παραγράφου του άρθρου 116 του ν.4842/2021 (μεταβατική διάταξη) και προσθέτει την περίπτωση ιβ) που το περιεχόμενο τους αφορά σε άρθρα του ΚΠολΔ.**

Πιο αναλυτικά, το άρθρο 175 του ν.4855/2021 με τίτλο: «Αρμόδιος Συμβολαιογράφος για την διενέργεια του πλειστηριασμού - Ακατάσχετες απαιτήσεις που προβλέπονται σε ειδικότερους

νόμους - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 959, των παρ. 2 και 3 του άρθρου 982, της παρ. 1 του άρθρου 985 και της παρ. 1 του άρθρου 998 ΚΠολΔ» τροποποιεί εκ του ΚΠολΔ:

- (i) το άρθρο 959 § 1 (ηλεκτρονικός πλειστηριασμός κινητών) προσθέτοντας τη λέξη «εφετειακή». Σημειώνεται ότι η πρώτη παράγραφος του άρθρου 959 **δεν τροποποιήθηκε δια του ν.4842/2021**
- (ii) το άρθρο 982 στις παραγράφους 2 και 3 (εξαιρούμενα από την κατάσχεση) με προσθήκη νέας περίπτωσης ζ) και αντικατάσταση λέξεων. Σημειώνεται ότι το άρθρο 982 **δεν τροποποιήθηκε δια του ν.4842/2021**
- (iii) το άρθρο 985 § 1 εδάφιο δεύτερο προκειμένου να προστεθεί και η (νέα) περίπτωση ζ' του άρθρου 982. Σημειώνεται ότι η πρώτη παράγραφος του άρθρου 985 **δεν τροποποιήθηκε δια του ν.4842/2021**
- (iv) Το άρθρο 998 § 1 εδάφιο πρώτο (ηλεκτρονικός πλειστηριασμός ακινήτων) προσθέτοντας τη λέξη «εφετειακή». Σημειώνεται ότι το άρθρο 998 **δεν τροποποιήθηκε δια του ν.4842/2021.**

Δεδομένου δε, ότι το άρθρο 203 του ν.4855/2021 που αφορά στην έναρξη ισχύος του ορίζει πως η ισχύς του εν λόγω νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του και στο άρθρο 175 του ν.4855/2021 δεν υπάρχει κάποια ειδικότερη αναφορά, **οι τροποποιήσεις που επιφέρει στα αμέσως ανωτέρω 4 άρθρα του ΚΠολΔ ο ν.4855/2021 (δια του άρθρου 175) εφαρμόζονται από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 12.11.2021.**

Σε ό,τι αφορά στο **άρθρο 176 του ν.4855/2021** με τίτλο: «*Μεταβατικές διατάξεις - Αντικατάσταση των περ. ζ', η', θ', ι', ια' και προσθήκη της περ. ιβ' της παρ. 6 του άρθρου 116 του ν. 4842/2021*» αυτό, όπως ήδη σημειώθηκε δεν τροποποιεί άρθρα του ΚΠολΔ, αλλά αντικαθιστά τις περιπτώσεις ζ), η), θ), ι) και ια) της έκτης παραγράφου του άρθρου 116 του ν.4842/2021 (μεταβατική διάταξη) και προσθέτει την περίπτωση ιβ). Οι περιπτώσεις αυτές αφορούν όλες σε ρυθμίσεις άρθρων του ΚΠολΔ.

Διαμορφώνει, λοιπόν, το άρθρο 176 του ν.4855/2021 εκ νέου την 6^η παράγραφο του άρθρου 116 του ν.4842/2021 και πιο συγκεκριμένα από την περίπτωση ζ) έως και τη νέα περίπτωση ι), η οποία προστέθηκε. Επισημαίνεται, ότι από την περίπτωση στ) της 6^{ης} παραγράφου του άρθρου 116 του ν.4855/2021 έχει πλέον αφαιρεθεί η αναφορά στο άρθρο 966 ΚΠολΔ, ακριβώς διότι προστέθηκε στη (νέα πλέον) περίπτωση ζ).

Στο πλαίσιο των ως άνω, ως ορθή προκρίνεται η ερμηνευτική εκδοχή, ότι όπως έχει πλέον διαμορφωθεί δια του ν.4855/2021 η έκτη παράγραφος του άρθρου 116 του ν.4842/2021, **όπου αναφέρεται σε αυτή «...του παρόντος νόμου...» νοείται του ν.4842/2021, η έναρξη ισχύος του οποίου δεν μεταβλήθηκε, ούτε τροποποιήθηκε από το ν.4855/2021, επομένως οι προβλέψεις του ν.4842/2021 εξακολουθούν να πρόκειται να εφαρμοστούν από 01.01.2022, όπως ορίζεται στο άρθρο 120 εδ. β΄ του ν.4842/2021, πλην διαφορετικής πρόβλεψης για κάποια επιμέρους διάταξη και δεν εφαρμόζονται από την ισχύ του ν.4855/2021.**

Η ως άνω «ανάγνωση» και ερμηνευτική άποψη, ως προς την ισχύ των διατάξεων του ν.4842/2021, μετά το ν.4855/2021 ενισχύεται και από τις πενήχρες μεν πλην υπάρχουσες αναφορές στην Αιτιολογική Έκθεση⁵ του ν.4855/2021. Πιο συγκεκριμένα στη σελίδα 10 της ΑιτΕκθ αναφέρεται, ότι οι εσφαλμένες παραπομπές των μεταβατικών ρυθμίσεων (του ν.4842/2021) προκαλούν σύγχυση, ανασφάλεια δικαίου κ.ά. και στη σελίδα 11 της ΑιτΕκθ αναφέρεται ότι: «*Με την προτεινόμενη ρύθμιση διορθώνονται νομοτεχνικά οι μεταβατικές ρυθμίσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως τροποποιήθηκε με τον ν.4842/2021*». Εκ της διατύπωσης αυτής προκύπτει, ότι σκοπός του νομοθέτη του ν.4855/2021 δεν ήταν να μεταβάλει την ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του ΚΠολΔ που τροποποίησε ο ν.4842/2021, αλλά να διορθώσει νομοτεχνικά μεταβατικές διατάξεις του ν.4842/2021, όπως επαναλαμβάνεται και στη 15^η σελίδα της ΑιτΕκθ του ν.4855/2021, οι οποίες ισχύουν πλέον τροποποιημένες, ως προς το περιεχόμενο τους και όχι ως προς την έναρξη ισχύος τους που, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, είναι η 1^η.01.2022. Τούτο επιβεβαιώνεται και από τα αναφερόμενα στον αριθμό 2 της 18^{ης} σελίδας της ως άνω ΑιτΕκθ, όπου αναφέρεται ότι: «*Με την εισαγόμενη ρύθμιση τροποποιούνται οι εσφαλμένες αναφορές που παρεισέφρησαν στις μεταβατικές ρυθμίσεις κατά την ψήφιση του ν.4842/2021. Αναφορικά ιδίως με την περ. ζ) της παρ.6 του άρθρου 116, όπως προστίθεται με το παρόν άρθρο, εξαιρείται η εφαρμογή της στην περίπτωση που έχει εκδοθεί ή εκκρεμεί απόφαση για τη μείωση τιμής πρώτης προσφοράς ή την ελεύθερη εκποίηση*».

---

⁵ Στο εξής ΑιτΕκθ.

IV. Η τροποποίηση του πρώτου εδαφίου του άρθρου 959 § 8 ΚΠολΔ δια του ν.4842/2021

Μεταξύ των τροποποιήσεων που επέφερε ο ν.4842/2021 στο άρθρο 959 ΚΠολΔ περί του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού κινητών (που εφαρμόζεται και επί του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού ακινήτων, σύμφωνα με το άρθρο 998 § 1 εδάφιο γ' ΚΠολΔ) είναι και αυτή του πρώτου εδαφίου της όγδοης παραγράφου, ως προς τις ώρες στις οποίες διενεργείται ο πλειστηριασμός. Η διάταξη εφαρμόζεται για όσους πλειστηριασμούς προσδιορισθούν μετά την 1^η.01.2022. Σύμφωνα με τη προηγούμενη μορφή της διάταξης: *«Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί διενεργούνται μόνο εργάσιμη ημέρα Τετάρτη ή Πέμπτη ή Παρασκευή, από τις 10:00 π.μ. έως τις 14:00 ή από τις 14:00 έως τις 18:00»*. Μετά την τροποποίηση δια του ν.4842/2021 ορίζεται πλέον ότι: *«Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί διενεργούνται μόνο εργάσιμη ημέρα Τετάρτη ή Πέμπτη ή Παρασκευή, από τις 10:00' έως τις 12:00' και από τις 14:00' έως τις 16:00'»*. Η γραμματική και τελεολογική ερμηνεία της εν λόγω διάταξης επιτρέπει την υποστήριξη της άποψης, ότι ο δικονομικός νομοθέτης τοποθετώντας αντί του «ή» το «και» σκοπεύει στο να διενεργούνται πλειστηριασμοί στα δύο αυτά χρονικά διαστήματα που αναφέρονται πλέον σωρευτικά στη διάταξη. Σημειώνεται επίσης ότι το χρονικό διάστημα που ξεκινά στις 14:00 λήγει πλέον στις 16:00 αντί στις 18:00 που έληγε προηγουμένως. Καταληκτικά επισημαίνεται ότι στην ΑιτΕκθ επί του άρθρου 64 του ν.4842/2021 που τροποποίησε το άρθρο 959 ΚΠολΔ ορίζεται σχετικά ότι: *«Λόγω της ηλεκτρονικής διεξαγωγής του πλειστηριασμού, αλλά και της βεβαιότητας που υπάρχει πριν την έναρξη της διενέργειας του, ως προς τον αριθμό των ενδιαφερομένων υποψηφίων πλειοδοτών, θεωρείται ότι οι 4 ώρες κανονικής διενέργειας του, με δυνατότητα παράτασης για δύο συνολικά ώρες, είναι επαρκής χρόνος»*.

V. Συμπέρασμα

Συμπερασματικά και συνοπτικά, αναφορικά με ανωτέρω τρία ερωτήματα που μου τέθηκαν, η επιστημονική μου άποψη είναι η εξής για τους λόγους που εξηγούνται ως άνω:

- 1) Οι τροποποιήσεις που επιφέρει σε 4 άρθρα του ΚΠολΔ, το άρθρο 175 του ν.4855/2021 ισχύουν από τη δημοσίευση του 4855/2021 στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 12.11.2021.

2) Ως προς την ισχύ του άρθρου 176 του ν.4855/2021: Η έναρξη ισχύος του άρθρου 116 του ν.4842/2021 δεν μεταβλήθηκε ούτε τροποποιήθηκε από το ν.4855/2021, επομένως οι προβλέψεις του ν.4842/2021 εξακολουθούν να πρόκειται να εφαρμοστούν από 01.01.2022, όπως ορίζεται στο άρθρο 120 εδ. β' του ν.4842/2021, πλην διαφορετικής πρόβλεψης για κάποια επιμέρους διάταξη και το άρθρο 116 του ν.4842/2021 δεν εφαρμόζεται από την ισχύ του ν.4855/2021.

3) Ως προς τη νέα διατύπωση του άρθρου 959 § 8 εδάφιο α' ΚΠολΔ μετά την τροποποίηση του δια του ν.4842/2021, ως βάσιμη προκρίνεται η ερμηνευτική άποψη, ότι ο δικονομικός νομοθέτης τοποθετώντας αντί του «ή» το «και» σκοπεύει στο να διενεργούνται πλειστηριασμοί στα δύο χρονικά διαστήματα που αναφέρονται πλέον σωρευτικά στη διάταξη.

Θεσσαλονίκη, 15.11.2021,

Η γνωμοδοτούσα

Άννα Εμ. Πλεύρη,

Επίκουρη Καθηγήτρια Πολιτικής Δικονομίας
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Λευκωσίας,
Δ.Ν. Α.Π.Θ., Δικηγόρος